

BALVU NOVADA PAŠVALDĪBA
BALVU NOVADA DOME

Reģ. Nr.90009115622, Bērzpils iela 1A, Balvi, Balvu novads, LV-4501, tālrunis +371 64522453
fakss+371 64522453, e-pasts: dome@balvi.lv

Balvos

PIELIKUMS

Balvu novada domes
2023.gada 22.jūnija
lēmumam (sēdes prot. Nr.8., 4.§)

PASKAIDROJUMA RAKSTS
par Balvu novada domes 2023.gada 22.jūnija saistošo noteikumu Nr.8/2023
“Par sociālo palīdzību Balvu novadā” projektu

Paskaidrojuma raksta sadaļa	Norādāmā informācija
1. Mērķis un nepieciešamības pamatojums	<p>Saistošo noteikumu izdošanas mērķis ir noteikt Balvu novada pašvaldības (turpmāk – pašvaldība) sociālās palīdzības pabalstu – <i>pamata sociālās palīdzības pabalstu</i>: garantētā minimālā ienākuma pabalsta, mājokļa pabalsta un <i>papildu sociālās palīdzības pabalstu</i>: pabalsta atsevišķu izdevumu apmaksai un pabalsta krīzes situācijā, veidus, apmērus, pieprasīšanas un piešķiršanas kārtību. Saistošajos noteikumos tiek saglabāti pabalstu veidi, apmēri kādi noteikti ar Balvu novada domes 2021.gada 23.septembra saistošajiem noteikumiem Nr.6/2021 “Par sociālo palīdzību Balvu novadā”.</p> <p>Salīdzinot ar aktuālajiem Balvu novada domes 2021.gada 23.septembra saistošajiem noteikumiem Nr.6/2021 “Par sociālo palīdzību Balvu novadā”, saistošie noteikumi noteiks maznodrošinātās māsaimniecības ienākumu sliekšni procentuālā apmērā, un salīdzinoši lielāku, to nosakot 60% apmērā no Centrālās statistikas pārvaldes tīmekļvietnē publicētās minimālo ienākumu mediānas uz vienu ekvivalento patērētāju mēnesī (turpmāk - ienākumu mediāna), tiks precizēta pabalsta ēdināšanas izdevumu apmaksai piešķiršanas kārtība un svītrotas normas, kas paredz krīzes pabalsta piešķiršanas kārtību sakarā ar Covid-19 izplatību.</p> <p>Trūcīgas māsaimniecības sliekšnis paliek nemainīgs, un tas ir vienāds ar Sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu likumā (turpmāk – Likums) noteikto trūcīgās māsaimniecības ienākumu sliekšni.</p> <p>Šobrīd spēkā esošajā, Likuma 33.panta trešajā daļā noteikts, ka maznodrošinātās māsaimniecības ienākumu sliekšni katra pašvaldība ir tiesīga noteikt ne augstāku par 436 euro pirmajai vai vienīgajai personai māsaimniecībā un 305 euro pārējām personām māsaimniecībā, bet ne zemāku par šā panta otrajā daļā noteikto trūcīgas māsaimniecības ienākumu sliekšni - 272 euro pirmajai vai vienīgajai personai māsaimniecībā un 190 euro pārējām personām māsaimniecībā.</p> <p>2023.gada 8.marta grozījumi Likumā paredz, ka 2023.gada 1.jūlijā stāsies spēkā Likuma 33.pants, kurš noteiks, ka:</p>

“(1) Minimālo ienākumu sliekšņus sociālās palīdzības sniegšanai nosaka procentuālā apmērā, noapaļotus līdz veseliem euro, no Centrālās statistikas pārvaldes tīmekļvietnē publicētās minimālo ienākumu mediānas uz vienu ekvivalento patērētāju mēnesī (turpmāk - ienākumu mediāna).

(2) Garantēto minimālo ienākumu sliekšnis ir 20 procenti no ienākumu mediānas.

(3) Trūcīgas mājsaimniecības ienākumu sliekšnis ir 50 procenti no ienākumu mediānas.

(4) Maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu sliekšni katra pašvaldība ir tiesīga noteikt ne augstāku par 80 procentiem no ienākumu mediānas, bet ne zemāku par šā panta trešajā daļā noteikto trūcīgas mājsaimniecības ienākumu sliekšni.

(5) Minimālo ienākumu sliekšņu apmērus mājsaimniecībai aprēķina, piemērojot attiecīgajam ienākumu sliekšnim šādus koeficientus:

1) pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā - koeficientu 1;

2) pārējām personām mājsaimniecībā - koeficientu 0,7.”

Saistošie noteikumi nepieciešami, lai nodrošinātu sociālās palīdzības pieejamību mazaizsargāto iedzīvotāju grupām pašvaldībā, lai mazinātu inflācijas pieauguma sekas zema ienākuma mājsaimniecībām, sniedzot valsts un pašvaldību materiālo atbalstu pamatvajadzību nodrošināšanai, kā arī, salīdzinot ar aktuālajiem Balvu novada domes 2021.gada 23.septembra saistošajiem noteikumiem Nr.6/2021 “Par sociālo palīdzību Balvu novadā”, precizētu pabalsta ēdināšanas izdevumu apmaksai piešķiršanas kārtību, lai nepārprotami noteiktu, ka pabalsts ēdināšanas izdevumu apmaksai tiek piešķirts bērnam, kurš apmeklē Balvu novada pirmsskolas izglītības iestādi, vai cita novada pirmsskolas izglītības iestādi, programmā, kura netiek nodrošināta Balvu novadā un, lai atvieglotu iedzīvotājiem pabalsta ēdināšanas izdevumu apmaksai pieprasīšanas kārtību un mazinātu administratīvo slogu, kā arī svītrotu normas, kas paredz krīzes pabalsta piešķiršanas kārtību sakarā ar Covid-19 izplatību, jo tās zaudējušas aktualitāti.

Minimālo ienākumu sliekšņi tiks pārskatīti katru gadu. 2023.gada 8.marta grozījumu Likumā anotācijas 1.pielikuma 5.tabulā minēti šādi prognozētie minimālo ienākumu sliekšņi sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu jomā apmēri:

5.tabula. Minimālo ienākumu sliekšņi sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu jomā no 2023.gada 1.jūlija, no 2024.gada 1.janvāra un no 2025.gada 1.janvāra.

Minimālo ienākumu sliekšņu sociālās palīdzības jomā ¹ apmērs euro no 01.01.2021.		Apmērs euro no 01.07.2023.	Apmērs euro no 01.01.2024.	Apmērs euro no 01.01.2025.
Garantētā minimālā ienākuma	109 / 76	125 / 87,50	140 / 98	151 / 106

¹ Tiek piemērotas ekvivalences skalas: pirmajai personai mājsaimniecībā piemēro koeficientu 1, pārējām personām - 0.7 no pirmās personas.

sliexnis				
Trūcīgas mājsaimniecības ienākumu sliexnis	272 / 190	313 / 219	350 / 245	378 / 265
Maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu sliexnis	Maksimālais apmērs 436 / 305	Maksimālais apmērs 501 / 351	560 / 392	605 / 424

2023.gada 8.marta grozījumu Likumā anotācijas 1.pielikuma 6.tabulā minēta minimālo ienākumu mediāna, kas tiks piemērota no 2023.gada 1.jūlija, un turpmākā prognoze.

6.tabula. Minimālo ienākumu sliekšņu prognoze

TA piemērojamais	Mediāna	20%	25%	30%	40%	50%	60%	80%	
2021-2022	544,41	109	136	163	218	272	327	436	Fakts
2023	626,57	125	157	188	251	313	376	501	Fakts
2024	700,51	140	175	210	280	350	420	560	Prognoze
2025	756.55	151	189	227	303	378	454	605	Prognoze
2026	813.29	163	203	244	325	407	488	651	Prognoze
2027	863.71	173	216	259	345	432	518	691	Prognoze
2028	906.9	181	227	272	363	453	544	726	Prognoze

Ministru kabineta 2014.gada 25.novembra noteikumi Nr. 727 "Darbības programmas "Pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšana vistrūcīgākajām personām 2014. - 2020. gada plānošanas periodā" īstenošanas noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr.727) paredz, ka Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām atbalstu no 2023.gada 1.janvāra var saņemt mājsaimniecības, kurām pašvaldības sociālais dienests izsniedzis rakstisku izziņu, kas apliecina tās atbilstību maznodrošinātas mājsaimniecības statusam, un tās rīcībā esošie ienākumi uz vienu ekvivalento patērētāju mājsaimniecībā nepārsniedz 376 euro pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā, bet katrai nākamajai personai mājsaimniecībā 264 euro. Līdz ar to, pašreiz sniedzot sociālo palīdzību mājsaimniecībai, tiek izvērtēti trīs ienākuma līmeņi - trūcīgais,

maznodrošinātais un līmenis, kurš nodrošina iepriekšminētās palīdzības saņemšanu. Šāda kārtība apgrūtina sociālās palīdzības piešķiršanu, tā ir sarežģīta un nav saprotama lielai daļai sabiedrības. Turklāt aktuālie Balvu novada domes 2021.gada 23.septembra saistošie noteikumi Nr.6/2021 "Par sociālo palīdzību Balvu novadā" nosaka, ka maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu sliekšnis ir 327 *euro* pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā un 229 *euro* pārējām personām mājsaimniecībā, kas pārsniedz personu grupu, kurai saskaņā ar Noteikumu Nr.727 ir nepieciešamas atbalsts pamatvajadzību nodrošināšanai.

Ņemot vērā iepriekšminēto, ir nepieciešams palielināt pašvaldībā noteikto maznodrošinātās mājsaimniecības ienākumu sliekšni vismaz līdz Noteikumos Nr.727 noteiktajam ienākumu līmenim, kas no 2023.gada 1.jūlija atbildīs **60% apmēram no ienākumu mediānas, t.i. 376 *euro* pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā, bet katrai nākamajai personai mājsaimniecībā 264 *euro* .**

Nosakot maznodrošinātas mājsaimniecības sliekšni 60% apmērā no ienākumu mediānas, tiks izpildīta Likuma norma (33.panta ceturtais daļa), kas stājas spēkā 2023.gada 1.jūlijā, par mājsaimniecības ienākumu sliekšņa noteikšanu procentuālā apmērā no ienākumu mediānas.

Uz doto brīdi Balvu novada domes 2021.gada 23.septembra saistošo noteikumu Nr.6/2021 "Par sociālo palīdzību Balvu novadā" 32.1.1.apakšpunktā noteikts, ka pabalsts ēdināšanas izdevumu apmaksai tiek piešķirts bērnam, kurš apmeklē pirmsskolas izglītības iestādi.

Saistošie noteikumi noteiks, ka pabalsts ēdināšanas izdevumu apmaksai tiek piešķirts bērnam, kurš apmeklē Balvu novada pirmsskolas izglītības iestādi, vai cita novada pirmsskolas izglītības iestādi, programmā, kura netiek nodrošināta Balvu novadā, tas nepārprotami noteiks kādai mērķgrupai pabalsts piešķirams.

Balvu novada domes 2021.gada 23.septembra saistošo noteikumu Nr.6/2021 "Par sociālo palīdzību Balvu novadā" 33.punktā noteikts, ka Noteikumu 32.punktā noteiktais pabalsts ēdināšanas izdevumu apmaksai tiek piešķirts ar to mēnesi, kurā pieņemts lēmums par pabalsta piešķiršanu līdz kārtējā mācību semestra beigām. Pabalsta ēdināšanas izdevumu apmaksai pieprasītājs mācību gada laikā iesniegumu iesniedz divas reizes.

Saistošie noteikumi noteiks, ka iesniegums pabalsta ēdināšanas izdevumu apmaksai būs iesniedzams vienu reizi mācību gada laikā, un sākoties mācību gada otrajam semestrim, Balvu novada Sociālās pārvaldes sociālā darba veicēji pārliecināsies valsts un pašvaldību informācijas sistēmās vai nav zudis tiesiskais pamats pabalsta ēdināšanas uzdevumu apmaksai saņemšanai.

Saistošie noteikumi tiek izdoti, jo 2023.gada 30.jūnijā spēku zaudēs Likuma 33.panta trešā daļa, kas nosaka pašvaldībai tiesības noteikt maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu sliekšni. Ar 2023.gada 1.jūliju pašvaldībai tiesības noteikt maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu sliekšni, tiek noteiktas Likuma 33.panta ceturtajā daļā.

Saistošie noteikumi piemērojami ar 2023.gada 1.jūliju.

<p>2. Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu</p>	<p>Salīdzinot ar aktuālajiem Balvu novada domes 2021.gada 23.septembra saistošajiem noteikumiem Nr.6/2021 "Par sociālo palīdzību Balvu novadā", prognozējams, ka mājsaimniecību skaits, kurām tiks noteikts trūcīgas un maznodrošinātas mājsaimniecības statuss, palielināsies. Paaugstinoties trūcīgo mājsaimniecības sliekšnim un pašvaldībai nosakot lielāku maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu sliekšni, palielināsies, arī pašvaldības izdevumi saistībā ar nodrošināto atbalstu trūcīgām un maznodrošinātām mājsaimniecībām.</p> <p>Palielinot trūcīgas un maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu sliekšni palielināsies pašvaldības izdevumi, jo pašvaldībai ir noteikti papildu atvieglojumi trūcīgām un maznodrošinātām mājsaimniecībām, piemēram, Balvu novada domes 2021.gada 25.novembra saistošo noteikumu Nr.16/2021 "Par nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumu piešķiršanu Balvu novadā" 9.punkts paredz, ka atvieglojumi par nekustamā īpašuma nodokli tiek piemēroti trūcīgām personām par to periodu, kurā nodokļa maksātājs atbilst trūcīgas personas statusam likumā "Par nekustamā īpašuma nodokli" noteiktajā apmērā – 90 % no aprēķinātās nodokļa summas un 10.punkts paredz, ka atvieglojumi par nekustamā īpašuma nodokli tiek piemēroti maznodrošinātām personām par periodu, kurā nodokļa maksātājs atbilst maznodrošinātas personas statusam, attiecībā uz likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli” noteiktajiem nodokļa objektiem, kuriem ir paredzēti atvieglojumi maznodrošinātām personām, un tiem piekritīgo zemi - 70% apmērā no aprēķinātās nodokļa summas.</p> <p>Palielināsies arī pašvaldības izdevumi pamata un papildu sociālās palīdzības pabalstu piešķiršanai, jo Saistošajos noteikumos noteikti pabalsti trūcīgām un maznodrošinātām mājsaimniecībām ar bērniem, pabalsti veselības aprūpei.</p> <p>2022.gadā budžeta izdevumi par pamata un papildu sociālās palīdzības pabalstiem bija 682 254,14 EUR apmērā, prognozējams, ka budžeta izdevumi palielināsies līdz 15% apmēram.</p> <p>Saistošo noteikumu īstenošanai finansējums ik gadu tiek paredzēts pašvaldības budžetā.</p> <p>Saistošo noteikumu izpilde tiks īstenota esošo cilvēkresursu ietvaros, papildus resursi sakarā ar jaunu institūciju vai darba vietu veidošanu un esošo institūciju kompetences paplašināšana, lai nodrošinātu saistošo noteikumu izpildi, nav nepieciešama.</p>
<p>3. Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju veselību, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma</p>	<p>Saistošie noteikumi pozitīvi ietekmēs iedzīvotājus un mājsaimniecības ar zemiem ienākumiem. Valsts noteiktie atvieglojumi un pašvaldības sociālās palīdzības pabalsti tiek piešķirti pēc mājsaimniecības materiālās situācijas izvērtēšanas un trūcīgas un maznodrošinātas mājsaimniecības statusa piešķiršanas.</p> <p>Trūcīgas un maznodrošinātas mājsaimniecības statuss dod tiesības saņemt pašvaldības noteikto sociālo palīdzību un atvieglojumus un valsts atbalstu,</p>

<p>ietekme uz konkurenci</p>	<p>piemēram, tiesības saņemt elektroenerģijas pakalpojumu par samazinātu cenu, valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības saņemšanu u.c.</p> <p>Saistošie noteikumi nodrošinās plašākam iedzīvotāju lokam tiesības saņemt pamata un papildu sociālo palīdzību.</p> <p>Saistošajiem noteikumiem nav ietekmes uz uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā un konkurenci.</p>
<p>4. Ietekme uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām</p>	<p>Institūcija, kurā privātpersona var vērsties saistošo noteikumu piemērošanā ir Balvu novada Sociālā pārvalde. Veicot izmaiņas pabalsta ēdināšanas izdevumu apmaksai pieprasīšanas kārtībā, vienkāršosies pašvaldības administratīvās procedūras – iesniegums pabalsta ēdināšanas izdevumu apmaksai būs iesniedzams vienu reizi mācību gada laikā, nevis divas. Nav paredzamas papildu administratīvo procedūru izmaksas.</p>
<p>5. Ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem</p>	<p>Nodrošināt iedzīvotājiem atbalstu sociālo problēmu risināšanā, kā arī iespēju saņemt sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus, ir pašvaldības autonomā funkcija saskaņā ar Pašvaldību likuma 4.panta pirmās daļas 9.punktu. Saistošo noteikumu izpildes administrēšanu nodrošinās Balvu novada Sociālā pārvalde, jaunas darba vietas netiks veidotas, jauni pienākumi vai uzdevumi esošajiem darbiniekiem netiks noteikti.</p>
<p>6. Informācija par izpildes nodrošināšanu</p>	<p>Nav noteikta atšķirīga izpildes kārtība no izpildes kārtības, kāda noteikta ar Balvu novada domes 2021.gada 23.septembra saistošajiem noteikumiem Nr.6/2021 “Par sociālo palīdzību Balvu novadā”. Saistošo noteikumu izpildes nodrošināšanai papildus resursi un pašvaldības institūciju struktūras izmaiņas nav nepieciešamas.</p>
<p>7. Prasību un izmaksu samērīgums pret ieguvumiem, ko sniedz mērķa sasniegšana</p>	<p>Maznodrošinātas mājsaimniecības ienākuma līmeņa palielināšana sekmēs pamatvajadzību nodrošināšanu mājsaimniecībām ar zemiem ienākumiem, tādejādi veicinās šo mājsaimniecību iekļaušanos sabiedrībā, darba tirgū, kā arī nodrošinās Satversmē noteiktās cilvēka pamattiesības uz sociālo nodrošinājumu. Plānoto izmaksu palielinājums palielināsies, taču ieguvumi ir būtiski visai sabiedrībai kopumā. Izdodot saistošos noteikumus, pašvaldība rīkojas atbilstoši Likumā paredzētajam deleģējumam noteikt maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu sliekšni pašvaldībā un noteikt papildu sociālās palīdzības pabalstu piešķiršanas kārtību.</p>
<p>8. Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām</p>	<p>Jautājums izskatīts un atbalstīts Sociālās un veselības aprūpes jautājumu komitejā.</p> <p>Atbilstoši Pašvaldību likuma 46.panta trešajā daļā noteiktajam, saistošo noteikumu projekts tika publicēts Balvu novada pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē www.balvi.lv no 2023.gada 24.maija līdz 2023. gada 7.jūnijam sabiedrības viedokļa noskaidrošanai. Viedokļi un priekšlikumi par saistošo noteikumu projektu nav saņemti.</p>

Domes priekšsēdētāja vietniece

S.Kapteine